

V Ljubljani, v četrtek, dne 29. maja 1913.

Naročnina za Avstroogrsko: 1/4 leta K 2— 1/2 leta K 4— celo leto K 8— za Nemčijo: " 3— " 6— " 12— ost. inozemstvo: " fr. 3-50 " fr. 7— " fr. 14—		Uredništvo in upravništvo: Frančiškanska ulica šte. 10. Naročnina za Ameriko znaša celoletno 3 dolarje	Oglasnina za 6 krat deljeno petitno vrsto enkrat 20 vin. — Pri večkratnih objavah primeren popust
Leto III.	Posamezna številka 20 vinarjev.	Na naročila brez denarja se ne ozira.	Naročnina za dijake in vojake 6 kron.
Štev. 22.			

Vsak naročnik dobi letos jeseni brezplačno in poštine prosto ilustrovan koledar za l. 1914. Za vsak pol leta plačane naročnine pa ima vsak naročnik pravico do ene slike Prešerna Jurčiča, Gregorčiča ali Aškercia, če plača 40 vin. za ovoj in poštino.

Črnogorci predajo mesto Skader mednarodnim četam.

DR. VELIMIR DEZELIČ:

V službi kalifa.

Zgodovinski roman iz časov hrvatske telesne straže v Španiji. Z dovoljenjem pisateljevim prevel Starogorski.

— Prav praviš. Kaj misliš, če bi na primer stari pokojni kalif Hešam še bil živ, kaj so potem Soliman in Muhamed?

— Ej, tedaj, Bog se usmili njegove duše, tedaj bi bila Soliman in Muhamed usurpatorja. Ali Hešam leži v grobu...

— Ali nisi nikdar slišal, da Alah mrličje iz važnih vzrokov vzbudi k novemu življenju.

— Ah, svetli hadžib, mrličje ne vstajajo nikdar iz groba. Ko razpade njih telo v prah, kdo ga zbere — se nasmehne častnik.

— In vendar, ali ti ni znano, da verujejo kristjani, da so že mrtvi ljudje zopet oživel? Ali ne veš, da je Jezus, njihov prerok, oživel že nagnilega Lazarja?

— Ako sta oba usurpatorja, ako se, kakor praviš, kar se mi zdi zelo neverjetno, zopet pojavi, sultan Hešam, potem smo dolžni zvestobo samo njemu.

— Tako je. In zato sta nam Soliman in Muhamed ničli. Zdrobimo ju lahko in odvržemo. A da bi se za enega ali drugega žrtvovali, bi bilo bedasto, nevarno in bi se lahko maščevalo.

— Tvoja volja je torej?

— Moja volja je, da nismo ne na to, ne na ono stran.

— Misli in razmišljaj. To je tvoja stvar. Morda, da prideš prepozno, ali kaj koli.

— Ali kako storiš to?

— To je nemogoče. Kot telesna straža kalifova, moramo biti vedno pri njem.

— Pa izberi kateri drug način. Vedi samo, da zahteva od nas modrost, da priznamo močnejšega, a slabejšega pustimo na cedilu, Kordovčanom priporočimo, da pripoznajo zmagovalca brez upora za gospodarja in naj bo, kdor koli. In ta zmagovalac bo vedel, da smo mu mi Hrvatje pripomogli do oblasti. Za to nam bo hvaležen. Mi se tako vzdržimo, in to je glavno.

kaj delajo, ko se v Sahari solnčijo na truplih onih, katere so zastrupile.

— Kakor kak prerok, tako si strašen v teh besedah, Wadha el Ameri. Tvoje oči so, kakor bliski, tvoje besede, kakor šum reke Quadalkvivira ob povodnji.

— Prerok sem, in hočem biti v tem trenutku prerok — nadaljuje hadžib. — Ne daj Alah, umrem prej, predno doživim dan osvete in pravice. Tedaj, ko bo osveta v mojih rokah, ko bo cela Kordova v moji oblasti, ko bo drhtel pred menoj kalif pravovernih Arabcev, tedaj, da, tedaj bom srečen, in z menoj vred bodo srečni vsi zvesti Hrvatje. Tedaj zaprem mirno svoje oči z vzdihljajem: Bil sem maščevalec tlačanih, bil sem meč v roki večne pravice.

— Ti govoriš o smrti, gospodar, dočim ti sije zvezda velike bodočnosti. Ne spominjaj se sedaj smrti, zakaj ona je še daleč.

— Alah govori iz tebe — vzdihne Wadha el Ameri.

XXII.

Gora Quintos je bila obdana s črnimi oblaki, kakor da sluti, kaj se bo zgodilo pod njo.

Tam doli se je razprostiralo prostrano polje, a na polju so taborile silne vojske, Muhamedova in Solimanova. Silne povorke kamel, ki so nosile živež s svojimi pisanimi zastavicami so se videle iz gruč vojske, kakor mali hribčki. Orožje je blestelo v solčnih žarkih, iz oči vojščakov pa je seval bes in odločnost borbe na življenje in smrt.

Bojna vrsta je bila tudi tokrat, kakor vedno pri Arabcih, podolgovati četverkot. Prva, kakor druga vojska, ki sta bili videti na prvi pogled obe enako močni, si nista upali navaliti druga na drugo, in sta se obotavljali prva otvoriti boj, akoprav je v srcih vojščakov kipel bes mržnje in osvete ter so eni, kakor drugi komaj čakali, da prelijejo kri sovragovo.

Že dva dni sta si stali vojski nasproti, grdeč in psujoč se, izpuščajoč tu in tam kako pušico. Vendar vse to ni pospešilo boja. Š strašno naglico sta si hiteli vojski nasproti tja do gore Quintos, hoteč vsaka, da zasede prva najugodnejše mesto, a glej, ko sta se zagledali iz oči v oči, pa so jeli vojskovodje zborovati in zborovati, a do boja ne pride.

Črni gavrani so krožili nad vojskama, kakor da že težko čakajo na bogato kosilo in kakor da jim je že jelo presedati to čakanje, so odleteli, da si poiščejo hrane drugod.

Iz tabora ene in druge vojske so donele pesmi in molitve. Mujezin je tam in tukaj pozivljaj vernike k molitvam za zmago in vse to je bilo bolj podobno kakemu velikemu romanju, nego vojski.

Na sredi Solimanovega tabora je stal šotor Solimana. Na bogatih arabskih preprogah je počival Soliman in prebiral jagode na molekku. Bil je mrk in zamišljen. Vedel je, da se vsak trenutek odloči njegova usoda. Njegov suženj mu je odganjal muhe, pred katerim je vojvoda Arabcev čutil nekak strah in gnus. Njegova mati je umrla za zastrupljenjem krvi. Zastrupila jo je muha. Od tega dne ni mogel Soliman trpeti muh in njegov suženj je imel nalogo, da jih je odganjal celo v bojnem taboru.

— Pusti muhe za hip — ukaže Soliman sužnju — in pripelji žida Abrakama in tistega Hrvata.

Minilo je dokaj časa predno sta prišla. — Kje si tako dolgo, žid — se vzezi Soliman.

(Dalje prih.)

Žrtev gladu v obleganem Skadru: Turški pogreb. (Glej opis v „Naših slikah“.)

— Vem. Ali to so najbrž krščanske bajke, ali pa je morda bilo nekdanj.

— Jaz sem pa mnenja, da bi Alah lahko iz važnih razlogov vzbudil pokojnega Hešama.

— Kaki so li važni razlogi?

— Ali ves današnji položaj ni tak? Nered, poboji, rušenje drug drugega s prestola. Ali ni to dovolj? Meščanska vojna grozi državi. Propast preti islamu, ako ne pride odrešenik.

— In ta odrešenik?

— Je lahko oni, ki vstane iz groba.

— O, Wadha el Ameri. Še nikdar te nisem slišal govoriti tako živo, in še o tako fantastičnih rečeh. Ako bi bil pesnik in sanjač, bi se ne čudil, ali ker si mirne, resne in trezne narave?...

— Uprav zato ne smeš podcenjevati mojih besed. In veš, zakaj govorim vse to?

— Zakaj?

— Za to, da ti dokazem, da sta v mojih očeh Muhamed in Soliman usurpatorja, ljudje, kakor midva in da nimajo nobene pravice do prestola in da ju nebo nekaj časa samo trpi, a da se bliža dan osvete nebes.

— Misliš?

— Mislim in pri tem mi postaja jasno, kako se moramo mi Hrvatje vesti napram njima.

Kako se bo imenoval kalif, ali Muhamed ali Soliman, to nam je vseeno.

— Prav praviš! Za nas velja vzklik: Wadha el Ameri in Hrvat! To bo naše geslo.

— In če pomislimo, ali ni tako prav? Kaj so nam ti ljudje? Iz dragih rodnih domov, iz objemov očeta in od prsi meterinih so nas ugrabili in iztrgali. Privredli so nas čez morje in gorovje, da jim služimo, da smo jim sužnji. Ali v nas kipi kri, utriplje junaško srce. Mi ne maramo biti sužnji. Ne maramo, da bi nas teptali tuje. Mi smo ustvarjeni za kaj drugega. Mi hočemo gospodovati svojim gospodarjem. Naj se bijejo in koljejo med seboj, mi jih bomo gledali. Smejoč se, bomo gledali njihovo kri, ker to bo osveta za solze naših roditeljev... To bodi osveta za one proklete ure, ki smo jih preživeli pod udarci njihovih bičev. Hropenje umirajočih, plač zapuščenih, bledost mrtvaških lic, smrad gnilih trupelj, človeških in konjskih, plamen zapaljenih vasi, krhanje orožja... hej, to bo nekaj za nas, da bomo gledali mirno, z naslodo... Zakaj to bo osveta za naše trpljenje, za kri naše krvi, za solze, za okove, ki so nam glodali roke. In na pogorišču naših tlačiteljev, se bomo solnčili kakor kače, zakaj tudi kače vedo,

Razdelitev Balkana.

V zadnjih časih se je čulo marsikaj o hudih sporih med balkanskimi zaveznimi državami v zadevi razdelitve osvojenega balkanskega ozemlja, kakor pa poročajo sedaj iz Belgrada, se presoja položaj mnogo mirneje in splošna sodba je, da je ta optimizem opravičen. Pomirjajoči ton merodajnih bolgarskih izjav se popolnoma sklada z mirnim presojanjem položaja, ki vlada zadnji čas tudi v srbskih krogih. V Belgradu in Sofiji vzbujajo vznemirjajoči glasovi inozemskega, zlasti nemškega šovinističnega časopisja največje ogorčenje, ker v resnici nimajo nobene stvarne podlage, temveč samo na dolgo in široko zavlačujejo brezpomembne dogodke ali pa celo direktne izmišljotine svojih korespondentov.

Pred kratkim so se vršila v Belgradu posvetovanja srbskih merodajnih krogov, ki so trajala ves prošli teden. Vojvoda Putnik, vrhovni poveljnik srbske armade, se je že povrnil na svoje mesto v Skoplje, poslanik na bolgarskem dvoru Spalajković pa tudi v Sofijo. Stvar je popolnoma gotova, da se bodo pogajanja med balkanskimi vladami vršila na prijateljski način in s stvarnimi argumenti. Poskušalo se bo vse, da se zavezniki izognejo vsem komplikacijam, da se sporazumejo sami med seboj brez vmešavanja velesil vsaj v temeljnih vprašanjih. Popolnoma odločno pa se zanika v merodajnih krogih vest o kakem ultimatumu in o aneksiji okupiranega ozemlja.

Dogovori o razdelbi zasedenega ozemlja se bodo najbrž vršili med zavezniki vladami skupno kakor v enem kompleksu, kvečjemu da se morebiti teritorialna vprašanja edinole med Srbijo in Črnogoro rešijo pozneje z rešitvijo ostalih medsebojnih zadev teh dveh držav. — Med Srbijo, Bolgarsko in Grško pa se poskusi že te dni rešitev vprašanja razdelitve zavzetega ozemlja. Prav tako prevladuje mnenje, da tudi mirovni sklep v Londonu podpišejo vsi štirje zavezniki isti dan, ker je sedaj tudi Bolgarska pristala na to, da se v mirovne pogoje sprejmejo garnacije za rešitev vprašanj, ki interesirajo tudi ostale zaveznike. Vsekakor zatrjujejo merodajni krogi, da ni prav nikakega povoda za razburjajoče vesti, pač pa vse upanje, da se reši stvar mirnim in prijateljskim potom.

O sklepih konference v Belgradu vlada stroga tajnost, ker so principiarno in taktično važni; gotovo je edino to, da zahtevata Srbija in Grška, da bi mejili druga ob drugo in da si v glavnem obdržite desni breg Vardaria. O kakih novih bolgarskih zahtevah ni v Belgradu nič znanega, vsekakor pa označi bolgarska vlada svoje stališče gotovo še tekom tega tedna.

Srbsko stališče glede na razdelitev balkanskega ozemlja je načrtano v sledečem:

Bolgarska je osvojila 59.000 štirjaških kilometrov ozemlja, Srbija 60.000, Črnagora 5000, Grška brez otokov 30.000. Od tega ozemlja bi pripadlo po bolgarskih aspiracijah Bolgarski 87.000, Srbiji 26.000, Črnogori 7000, Grški pa 11.000 štirjaških kilometrov, če se odšteje Albanija s 26.000 štirj. kilometrov.

Po srbsko-grškem mnenju bi pa morala dobiti Bolgarska 62.000, Srbija 36.000, Grška 27.000 in Črnagora 7000 kilometrov.

Po bolgarski razdelbi bi skupna površina Bolgarske znašala potemtakem po končani vojni 183.000, Srbija 75.000, Črnagora 16.000, Grška pa 76.000 štirjaških kilometrov. Po srbsko-grškem načrtu pa Bolgarska 157.000, Srbija 85.000, Grška 92.000, Črnagora 16.000. Po prebivalstvu bi imela Bolgarska 6.600.000 duš, Srbija 4.100.000, Črnagora 500.000, Grška pa 3.500.000.

Po bolgarski razdelbi bi ozemlje vseh ostalih treh zaveznikov znašalo samo 90 odstotkov bolgarskega ozemlja, dočim bi pa po srbski razdelbi imeli oktali trije zavezniki 124 odstotkov napram Bolgarom

Črnagora 8000 in Grška 6000, je stala vojna Bolgarsko 1 milijardo 50 milijonov frankov, Srbijo 717 milijonov, Črnogoro 165 milijonov in Grško 340 milijonov. Po bolgarski razdelbi bi stal potemtakem Bol-

Velikanski požar v Požunu na Ogrskem: Pogled na pogorišče.

in prebivalstvo v ostalih treh zaveznih državah, ki je znašalo pred vojno 126 odstotkov napram bolgarskemu, bi znašalo po sklepu miru 128 odstotkov. Po srbski delitvi bi dobila Bolgarska 10.000 km manj, kar bi dobila Srbija, a za to bi dobila Bolgarska 17.000 km v Traciji, kjer po dogovoru Bolgarska ne bi bila dobila ničesar, dočim pa je bila za Srbijo določena Albanija. Razmerje bi ostalo torej isto in bi se ravnotežje ne menjalo, ker bi bila Bolgarska itak skoraj dvakrat tako velika, kakor Srbska.

Za časa vojne so oborožile: Bolgarska 450.000 mož, Srbija 402.000, Črnagora 45.000, Grška 150.000. Ako se računa, da stane v vojni en vojak 5 frankov na dan, da je vojno stanje trajalo 200 dni, in če se računa 15.000 frankov na vsakega mrtvega ali onesposobljenega vojaka, ki jih je imela Bolgarska 40.000, Srbija 25.000,

Črnagora 8000 in Grška 6000, je stala vojna Bolgarsko 1 milijardo 50 milijonov frankov, Srbijo 717 milijonov, Črnogoro 165 milijonov in Grško 340 milijonov. Po bolgarski razdelbi bi stal potemtakem Bol-

garsko osvojeni kilometer ozemlja 120.000 frankov in 46 odstotkov enega človeškega življenja, Srbijo kilometer 27.000 frankov in 80 odstotkov enega človeškega življenja, Črnogoro kilometer 23.000 frankov in 110 odstotkov človeškega življenja, Grško 30 tisoč frankov, oziroma 55 odstotkov enega človeškega življenja.

Po srbski razdelbi bi stal Bolgarijo kilometer 17.000 frankov, oz. 65 odstotkov enega človeškega življenja; Srbijo 20.000 frankov, oz. 60 odstotkov enega človeškega življenja; Črnogoro 23.700 frankov, oz. 110 odstotkov enega človeškega življenja; Grško 14.000 frankov, oz. 22 odstotkov enega človeškega življenja. V vsakem slučaju pa sta Srbija in Črnagora najdražje plačali osvojeno ozemlje, a po bolgarski razdelbi bi dobila Bolgarska svoje ozemlje skoraj dvakrat ceneje, dočim se po srbski razdelbi ta razlika nekoliko izravna.

Velikanski požar v Požunu na Ogrskem: Pogled v pogorelo Judovsko ulico

Te številke pač najbolj upravičujejo srbsko-grške načrte za razdelbo osvojenega balkanskega ozemlja, in le žele bi bilo, da odobre te načrte tudi vse balkanske zavezne vlade. „Edinost“.

Naše slike.

Turški pogreb. Lep opis turškega pogreba nam nudi švedski pisatelj Birger Moerner v svoji knjigi o Carigradu:

„Pred mošejo Mohameda Zavojevatelja, kjer se ustavljajo velblodi s svojimi tovori in nore pisani ciganski otročički po stopnicah kakor prhutajoče ptičice, sta stali sredi ceste dve krsti, vsaka na svojih nosilkah. Vrvež ljudstva je šumel mimo njiju, toda noben pogled se ni ustavil pri krstah, ki sta budili skoraj slovesen vtis, ogrnjeni s pestrimi tkaninami... Ko smo tavalj dobro uro ali dalje po delih mesta, ki vodijo proti Zlatemu rogu, smo zadeli na vogalu neke ulice mahoma spet na mrtvaški izprevod. Bili sta krsti, ki smo jih bili videli pred mošejo: lahko smo jih spoznali po mnogih pestrih prtihih, s katerimi sta bili odeli. Izprevod se je bližal bolj in bolj. Od vseh strani so hiteli ljudje naproti; vsi so hiteli pomagat. Krsti so nesli visoko v zraku, na oporah, počivajočih na ramah mož. Vsak, kdor jim je prišel na ulici naproti, je zamenjal, kakor po nemem dogovoru, enega izmed nosačev, ki se je umeknil voljno, da se vrne nato k svojemu delu ali pa nadaljuje prekinjeno pot. Tako naglo in točno se je vršila menjava, da se je zdelo, kakor bi plavala krsta v zraku. Izprevod se je pomikal v smeri Odrinskih vrat; bilo je očitno, da gre na velike mrtvaške njive pri Ejubu. Skočili smo v kočijo in se peljali za njimi. Z isto bežno naglico kakor prej je zdrknil izprevod skozi vrata in zavil na desno; tam se je razdelil na dvoje, vsaka procesija s svojo krsto na čelu. Mi smo sledili na slepo oddelku, ki je krenil na levo. Dočim je bilo udeležnikov izprva kakih petdeset, se je krčilo njih število, čim bolj smo se

žlahtnih potez; nosil je rjavo dolgo suknjo s kapuco, ki mu je visela nizko na hrbet. Drugi je bil majhen starček v dopetnem kaftanu od bele, z rožnimi kitami vezene bombaževine. Zdel se je reven in potrt in

zaklical, da je zdaj vse pripravljeno. Na dnu gomile je bil razgrnil žolto slamnico, kakršne pokrivajo o poletnem času tla vseh mošej. Zdaj so spustili truplo dol; grobokop ga je prestregel z rokami in ga položil

Baletna pantomina „Zlatorog“ v Narodnem gledišču v Pragi; IV. slika: Balet vil v podzemlju.

je povešal glavo z razbrazdanim, gladko obritim obrazom. Zdajci pa je zavila procesija s poti in zavila v cipresni drevored. Izprevod se je ustavil, krsto so postavili na tla. Sneli in zvalili so pisane rute, odprli pokrov in dvignili mrliča, zavitega v belo rjuho. K odprtemu grobu, ki se iz dalje ni zdel večji od odprtine vodnjaka, se je postavil stasiti molla, ki smo ga opazili prej; zdelo se je, kakor da je on tisti, ki vodi vse. Izkušali smo priti bliže do njega, in takrat nas je zagledal. Namesto da nas odpodi, nam je pomignil

v grobu, kakor treba, glavo naslonjeno na steno. Slamnico so ogrnili mrtvi okrog ram in jo podložili s prstjo, da ne bi truplo zdrknilo iz svoje lege. Grobokop je odvezal mrtvi od pasa vezeno šarpo, vrgel jo gor in zlezal nato sam iz groba. Nato so pokrili votlino s par ploščatimi kamni, in preden sta minili dve minuti, je bil nasut griček nad grobom. — „To je bila moja sestra,“ je dejal visokorastli molla, obrnivši se proti nam, „in oni tamle je njen mož,“ je dodal, kažoč na malega starčka v veznem kaftanu. Že smo hoteli oditi, on pa nam je zopet mignil z roko, da naj ostanemo. Počasi je šel preko groba in sedel tesno k njegovemu zglavju, obračaje lice proti Meki, kakor pokojnica. Vsi drugi so počenili po njegovem zgledu med cipresami in nagrobnimi kamni; tudi mi smo sedli na podrt nagrobnik in čakali, kaj bo še. Tišina je bila preglasna; nihče se ni genil. Pod nami se je raztezal mestni zid, na opalastem nebu pa so se risale temne hiše stambulske in svetli, ostri minareti; na levi se je blestel pas Zlatega roga. Zdajci pa se je začel brat pokojnice zibati rahlo sem in tja in peti. Ko je nehal, je nadaljeval vdovec. Dva druga svečenika, ki sta bila sedla poleg ostalih, tako da so tvorili vsi skupaj štirikotnik, sta se pridružila petju. Ostali so dvigali roke proti nebu in poslušali. Spet je nastopilo kratko molčanje; nato je molil prvi svečenik daljšo molitev, „suro“; vzdignil je roke za hip do senc — obred je bil končan. Prvi je vstal zdaj mlad mož, očitno sorodnik. Nosil je zveženček denarja in odšel tujima svečenikom, grobokopu in ostalim služečim bratom njihovo plačilo; ostanek je razdelil med berače, ki so se bili nabrali v nekoli razdalji. Iskali smo svečenika, da se poslovimo od njega, pa smo videli, da se je vrnil sam h gomili. Tam je stal vzravan visoko kakor kip; bela obveza na njegovem čelu se je bleščala proti večernemu nebu. Molil je poluglasno; večkrat sem lahko razločil besedo „Fatima“. Noben izraz v žlahtnih potezah, ki so se zdele kakor ulite iz bron, ni pričal o čuvstvih, ki so ihtela prej ko ne v njegovem srcu.

Baletna pantomina „Zlatorog“ v Narodnem gledišču v Pragi; I. slika: V gostilni pri soškem mostu.

oddaljevali od mesta; nazadnje je ostalo jedva še kakih dvajset oseb. Kot zadnja sta šla dva molla¹ roko v roki. Prvi je bil visokostasa junaška postava odkritih in

bliže, z gesto, vredno kneza ali španjolskega berača. Postavil sem se poleg njega, tako da sem gledal lahko naravnost v grob. Stene in dno groba je bilo obloženo z velikimi laporjevimi ploščami; iz globine se je slišal glas; bil je glas grobokopa, ki je

¹ turški svečenik.

Ko je končal, nas je opazil zopet. „Minilo je, zdaj spi,“ je dejal, položil roko na lice in pokazal na grob, kakor v pojasnilo svojim besedam. In odšel je počasi, ne da bi se ozrl... Mohamedanec ne žaluje nad svojimi grobovi kakor mi; zanj je grob samo vhod v izveličanje in blaženost. Sumni zapadnjak, ki je izumil smeh, a čigar služba božja je žalovanje, pravi: „Prah si, in v prah se povrneš“. Resni, mrkli orientalec v čigar veselem rajju čakajo ognjevite krasotice med žuborečimi vodometi, pa govori: „Iz Allaha si izišel, vanj se povrneš“. — Ko sem drugi dan povedal Rašidu svoj doživljaj na Ejubskemu pokopališču, je dejal: „Ze dejstvo, da te ni nihče nadlegoval, marveč so te sprejeli celo dobrohotno in si smel gledati pogreb od blizu, je zelo nenavadno, zakaj Moslim nima rad, da opazuje kristjan njegove verske obrede. Nam je pri srcu, kakor da bi njegovi radovednosti manjkalo simpatije. Še bolj pa

Baletna pantomina „Zlatorog“ v Narodnem gledišču v Pragi: Gdč. Janečkova, primabalerina, ki je igrala glavno ulogo — Jerico.

se čudim, da ti je svečenik dovolil ostati, ko se je po odhodu ostalih vrnil h grobu in opravljal tisto, kar imenuješ ti njegovo molitev. Kar je govoril takrat, ne sme slišati nobeno človeško uho, niti ne uho pravovernika. Beseda „Fatima“, ki si jo slišal, je bila ime pokojnice. Ni pa molil, marveč govoril je njej, ki je klical njeno ime, in ji dajal dobre svete, kako naj se zagovarja na sodnji dan pred Bogom. Tisto pa, da so vzeli truplo pred pogrebom iz krste, je samo dokaz, da je rodbina ranjke iz najrevnejših slojev, ki se morajo zadovoljiti večinoma s tem, da vzamejo krsto v najem. Mnogo je v Stambulu krst, v katerih so znosili na tisoče mrtvih k večnemu počitku...“

„Zlatorog“ v praškem Narodnem gledišču. Le prepogostokrat je usoda slovenskega naroda, da pride tujec in izkoplje bogastvo, ki ga domačin ni spoznal. To se dogaja v gospodarskem življenju prav tako kakor v poeziji in umetnosti. Kdo ne pomisli pri tem takoj na pravljico o „Zlatorogu“ — eno najkrasnejših slovenskih pravljic! — ki ji je dal pesniško obliko Nemeč Baumbach? Nedavno je iskal naš odlični rojak g. M. Žunkovič skladatelja za baletno pantomimo o istem „Zlatorogu“; libretto je bil napisal sam, a skladatelja med Slovenci ni našel, uglasil mu je delo

Nemeč Erich J. Wolff. In tako je nastalo, da imamo Slovenci baš na tem polju izborne moči, dete slovensko-nemškega pokolenja; premijera se je vršila nedavno v praškem Narodnem gledišču z najboljšim

svojim bleskom ubogega lovca, ki pade v prepad... Naenkrat se stemni, burja razsaja, grmi in bliska... skale pokajo in kamenje se vali v prepad s strašnim treskanjem in bobnenjem. 3. slika. — Be-

Slovenski pevci v daljni Nemčiji: Slov. pevsko društvo „Ilirija“ v Bergeborbecku (Renska provincija) ob proslavi svoje desetletnice dne 25. maja 1913.

uspehom. Žunkovič se v svojem librettu ni držal Baumbachove, marveč prvotne slovenske narodne pravljice. Razdelil ga je v štiri slike, vsebino katerih pripoveduje gosp. F. Gradišnik v „Slov. Narodu“ tako-le: Prva slika se godi pred gostilno pri soškem mostu. Vaška mladina slavi rojstni dan lepe gostilniške hčerke, ki jo ljubi mladi trentski lovec. Med drugimi jo prosi za ples tudi bogati beneški kupec, ki jo obdaruje z zlatom in srebrom. S svojimi darovi omami mladega dekleta tako, da pozabi na svojega ljubega, ki je reven in ubog. V svoji pohlepnosti po zlatu odslavi trentskega lovca ter mu obljublja ljubezen le tedaj, če ji prinese svežih triglavskih rož, ki jih varuje nepristopni Zlatorog. V silnem obupu se odloči lovec, da izpolni ljubljeno devi željo. 2. slika. Trentski lovec je prišel na vrh Triglava. Prikazuje se mu satan v podobi zelenega lovca, ki ga pelje na mesto, kjer raso triglavske rože. V podobi prekrasnih deklic ga vabijo rože k sebi, vse pleše krog njega v bujnih plesih in nesrečnež izteguje roke in trga cvetke, trga... Naenkrat izgine vsa krasota, tam na strmi skali pa se prikaže Zlatorog stražar triglavskih rož... Lovec pomeri s puško, sproži... a Zlatorog stoji nepremično in omami s

neški kupec se je naveličal trenutne ljubezni in zapusti nesrečno deklico, ki mu očita njegovo ravnanje, češ, da mu je žrtvovala celo svojo nedolžnost. Vaški norc je poslušal ta razgovor in oznanjuje po celi vasi, da dekcle pri soškem mostu ni več nedolžno. Vaška mladina obesi na njeno okno otep slame ter se norčuje iz uboge deklice. V tem pride ribič ter prinese klobuk trentskega lovca, okrašenega s triglavskimi rožami. Našel ga je na obrežju Soče — trentski lovec je utonil. Ko zagleda deklica klobuk svojega pravega ljubega in izve, da je radi nje utonil, zblazni in se vrže v valove bistre Soče. 4. slika. Na dnu reke Soče so zbrani vsi bujni vodni prebivalci. Krasne vile, povodni možje, škrti itd. plešejo svoje čarobne plese — naenkrat prinese valovi deklico izpred soškega mostu in nato trentskega lovca. V kraljestvu vodnih vil sta združena za večno. — K temu krasnemu librettu je napisal Wolff čudolepo glasbo, ki se ne odlikuje samo z umetniškega stališča, marveč priča tudi, da je skladatelj vestno študiral slovensko in jugoslovansko glasbo in pesem. Narodno gledišče je vpriporilo pantomimo „Zlatorog“ z veliko skrbjo in ogromnimi žrtvami; zato je bil tudi uspeh primerno velik. Na slovenskem odru

Vaje požarnih bramb Dovje, Mojstrana, Jesenice, Hrušica, Rateče in Kranjska gora dne 18. maja 1913. ×× načelnik skupne zveze J. Jakl; × podnačelnik g. K. Neumann. (Fot. R. Neumann.)

je njena uprizoritev iz tehniških razlogov nemogoča; tako nam torej ni samo tujec komponiral tega dela, marveč tudi gledati ga bomo morali drugod, ako ga bomo hoteli spoznati.

lali vso noč od sobote na nedeljo in stražili pogorišče, da ne bi izbruhnil požar iznova. Človeške žrtve so bile razmeroma nevelike: zgorelo je dvoje ljudi, nevarno ranjenih je 38, lahko ranjenih pa 100.

mujemo posebej v podpisu slike; vsi ostali so se že vrnili v naročje domovine. Želimo našim „Ilirjanom“ mnogo uspeha in veselja v njihovem vrlem in požrtvovalnem narodnem delu na daljnih nemških tleh!

Zborovanje učiteljstva v Novem mestu. Dne 1. maja se je zbralo učiteljstvo novomeškega okraja k sestanku. Glavni namen je bil, da se poslovi od ravnatelja Josipa Turka. Sestanek je pričal po številu osebja, da je bil omenjeni g. kot c. kr. okrajni šolski nadzornik za okraja Novo mesto in Črnomelj po službovanju 9 let med učiteljstvom zelo priljubljen. Bil je v pravem pomenu strog, kar odgovarja pravici, zraven pa tudi prijazen učiteljstvu in ljudstvu. Dne 1. maja, ko je odpotoval v Dolenji Logatec, se je zbrala na kolodvoru velika množica ljudstva in uradništva c. kr. okrajnega glavarstva. Ko je podal roko k slovesu, je marsikomu zablestela solza v očeh; g. Turk je pač odšel s prepričanjem, da ostane svojemu dosedanjemu učiteljstvu v nevenljivem spominu.

Za naše gospodinje.

Izborna sredstvo za odstranjevanje madežev si napraviš sama ako izliješ v $\frac{1}{4}$ litra kropa 12 decilitrov čistega salmiaka in raztopiš v tej mešanici 8 dekagramov dobrega domačega mila. Tekočino spravi v steklenice in jih dobro zamaši; pred porabo stresi, vzdrgni madeže in izmij čez par minut z mrzlo vodo.

Da mleko ne prekipi, vzemi drobtinico sirovega masla in namaži vrhnji rob lonca; lahko si brez skrbi, da se dvigne mleko, čokolada itd. sicer do tega mastnega roba, nikakor pa ne čez.

Književnost.

Leonid Andrejev: Judež Iskarijot in drugi. Eleazar. Poslovenil Vinkentjev. V Gorici 1913. „Goriška Tiskarna“ A. Gabrsček. Cena 80 vin. — Eno izmed najboljših del slavnega ruskega pisatelja; toplo priporočamo vsakomur.

R. F. Magjer: Sa slavenske ravni. Skice in novele. Osijek, knjižara Radoslava Bačića.

Valetno zborovanje učiteljstva novomeškega okraja. Ravnatelj g. J. Turk (X), njegova soproga in hčerka. Zgoraj v levem kotu tov. Zagorc, ki je izvršil sliko.

Veliki požar v Požunu. Mesto Požun na Ogrskem je zadela predzadnjo soboto strašna požarna katastrofa. Ogenj je izbruhnil ob $\frac{1}{2}$ 2. uri popoldne; pridružil se mu je močan severni veter, ki je naglo razširil požar. In preden je došla požarna bramba, sta bila v plamenu že dve celi ulici — 30 hiš! Gašenje je bilo sila težavno, zakaj hiše v tistem delu mesta so bile stare, večinoma zbite z deskami; delavci, rokodelci in judovski krošnjariji so prebivali v njih. Razume se, da je takoj prihitela vojaška posadka; tudi požarne brambe so dohajale druga za drugo, a požar je besnel s tolikšno silo, da je napredoval čim dalje bolj. Očividci pravijo, da niso še videli tako strašnega prizora, kakor je bil pogled na to ogromno kurišče, na zmešnjavo ljudi in na zbežnost žensk in otrok, ki so plakaje iskali svojih dragih. Do $\frac{1}{2}$ 8. ure zvečer je divjala sila plamena; šele takrat se jo je posrečilo zaječiti. Toda v razvalinah je bilo 7 ulic — 70 hiš! Požarnih bramb v domačem mestu in okolici je bilo premalo; zato so brzojavili po pomoč na Dunaj, in res je došla dunajska požarna bramba s posebnim vlakom ob 7. uri zvečer, ko je divjal požar še s polno silo. Vsi so se bali, da se polasti ogenj celega mesta; na strehah sodišča, višje realke in palače nadvojvode Friderika so stali vojaki in polivali strehe z vodo, da se ni vnel les pod razžarjeno opeko. Kaj je povzročilo požar, se ne ve natanko; pravijo, da so pekli v nekem podstrešnem stanovanju za poročno gostijo in zanetili požar po neprevidnosti. Naglo gašenje je otežkočila zlasti neumnost Judov, ki so skoraj izključni prebivalci tistega dela mesta, in niso hoteli pomagati, ker je bila ravno — sobota. Celó iz gorečih hiš so jih spravili šele z največjo silo. Ogenj je spravil ob zavetje do 5200 ljudi, ki so jih nastanili začasno po karnah in šolah. Gasilci in vojaki so de-

Slov. pevsko društvo „Ilirija“ družijo pod svojo zastavo nad 70 slovenskih delavcev v Bergeborbecku v nemški renski provinciji. Daleč od svoje domovine so se združili ti naši vrli rojaki, da se je spominjajo ob petju slovenskih pesmi in si jačijo v skupnem delu slovensko narodno zavest. Ustanovili so svoje društvo 22. novembra l. 1903, letos, dne 25. in 26. maja pa so praznovali desetletnico plodonosnega društvenega delovanja. Imajo tudi svojo zastavo z napisom: „Le za slovenski dom in rod — Bog vodi srečno nas povsod“. Ob 10 letnici ustanovitve so pričujoči samo še trije izmed ustanoviteljev, ki jih zazna-

Zasedenje Skadra po mednarodnih četah: Italijanska pehota po izkrcanju.

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož IV. SUBAN, Trst, ulica Ceorgio Vasari 10, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah.

MARKO STOJAN:

Za svobodo in ljubezen.

Roman z Balkana.

Vse pravice pridržane. 16. nadaljevanje.

V sobi ga je nagovoril Dušan brez vseh posebnih ovinkov:

„Zelo žal mi vas je, vrli gospod Pyguris! Preli vam nevarnost, da izgube vaši ubogi, nepreskrbljeni otročički svojega po-zrtvovalnega očeta...“

Pyguris je planil kvišku, bled in tresoč se kakor šiba na vodi:

„Ali je mogoče? ... O Kriste! ... O Allah! ... O Mohamed! ... O vsi svetniki! ... Kakšna nevarnost je to, ki bi mogla pretiti meni, nedolžnemu in poštemu človeku! ... Govorite, kneževska visokost, govorite! Strašen dvom ste vrgli v mojo dušo!“

Dušan je važno pokimal z glavo.

„Vidi se, kujon, da imate slabo vest! ... Pa da opravi kratko: več ko gotovo je, da imate intimne stike z dvema lopovoma, izmed katerih se imenuje eden von Schrat-ten, drugi pa Birbantini — ali Rosetti — kakor mu bolje kaže!“ ...

„To ni mogoče, kneževska visokost! ... Kje bom poznal lopova, morilca in vlomilca Se ... Seratisa in Bi ... Bi ... Bibranitisa — vidite, še njiju imen ne znam izgovoriti!“ ...

Položil je levo roko na prsi, desno pa je dvignil v zrak, kakor v znamenje slovesne prisega. Videti je bilo, da se silno boji.

„Ne poznate ju?“

„Ne poznam, tako mi Boga in vseh svetnikov!“

Dušan je sklenil poizkusiti na slepo srečo.

„Če ga ne poznate, kako je potem mogoče, da ste zapleteni v njiju najnovejši zločin? ... je prašal z ostrim, mahoma povzdignjenim glasom.

Ženska krepkih živcev: Gdč. Hellbergova, ki se je udeležila balkanske vojne kot dopisnica švedskih dnevnikov.

„V kakšen zločin?“ je prašal Pyguris in prebledel kakor zid. Njegova kosmata vest je bila očitno obremenjena s tolikimi grehi, da ni vedel, katerega ravno misli mladi tujec. „Vaša kneževska milost, poglejte moj pošteni obraz! Ali sem zmožen postati sokrivec zločina?“

„Ne tajite, ako se nočete pogubiti. Dokazi so dokazi; mi vemo prav dobro, da je pripeljal von Schrat-ten te dni v Carigrad mlado tujko ... z nameni posebne vrste ... in da ste vi in Birbantini, s ka-

terim se poznata prav dobro, zapletena v to lopovščino. Torej — na dan z resnico!“

V Grkovih očeh se je zasvetila plaha, begajoča iskra; odprl je sicer usta, da bi protestiral z ogorčenjem, toda Dušan je bil preveč dober opazovalec.

K „osvoboditvi“ Skadra: Arnavtska godca, ki sta svirala v sv. Ivanu Medivanskem mednarodnim četam pozdravno koračnico.

Nagnil je svoj obraz tesno k zalitemu obličju gospoda Pyguris; njegove oči so se zakopale v falotove kakor dve nabrušeni jekli. Mrzla sila tega pogleda je prodirala globlje in globlje, nalagajoča zločinčevi duši svojo oblast.

Trepet, rahel, komaj viden trepet je izpreletel „očeta nepreskrbljenih otrok“. Boril se je s tem trepetom, branil se ga krčevito, in trepetal čimdalje huje, ne da bi mogel umekniti svoje oči pred Dušanovim pogledom. Nehote se je začel umikati ritenski proti vratom.

„Stoj!“ mu je zaklical Ivan zamolklo in se postavil pred izhod. „Tod ne uideš!“

„Priznaj, lopov!“ je ponovil Dušan s tihim, zapovedujočim glasom.

„Kaj naj priznam, vaša kneževska milost!“ je zaječal Pyguris v poslednji trdovratnosti laži. „Saj pravim, da sem nedolžen ...“

„Nisi nedolžen,“ je izpregovoril Dušan. „Priznal si — ako ne z besedami, pa s pogledom, v katerem kriči tvoja slaba in kriva vest; priznal si s trepetom, ki te stresa! Kdor je nedolžen, ne gleda, kakor gledaš ti; ne umika se in ne trepeče ... Priznaj!“

Grk ni imel več sile, da bi tajil. Sklenil je roki in buljil v Dušana z nepopisno grozo.

„Poslušaj,“ je nadaljeval Dušan, „in bodi pameten. Sam si, lahko misliš, da se ti ne zgodi nič žalega ako priznaš. Glavni krivec nisi, to vem sam; kako ti naj zamerim, da sta te pridobila lopova za svoje namene — tebe, ki živiš nemara že od rojstva od človeške propalosti? ... To je tvoj poklic; kaj hočemo! A dovolj o tem. Ponavljam da niti lasu ne skrivimo na tvoji glavi; še plačamo te v kolikor se nam bo zdelo primerno, in kadar osvobodimo ono mlado tujko ... Ali slišiš? Plačamo te! ... Ako ne priznaš in nam ne pomagaš najti nesrečnice, potem je seveda stvar docela druga!“

S temi besedami je izvlekel hladnokrvno velik nož in potegnil s prstom preko blestečega rezila, ne da bi rekel kako be-

sedo v pojasnilo; preveč jasna je bila strašna obljuba. In Dušan je čutil, kako vez na dnu njegove duše nekaj temnega; vedel je, da ga popada z nepremagljivostjo, ako Grk ne izpregovori takoj. Kratko, slutil je, da izvrši svoj obet, če se Pyguris ne ustraši njegove grožnje.

Toda njegov nož je bil zdaj nepotreben; prebodel je bil Grkovo srce z nevarnejšim in mogočnejšim mečem — s čarom zlata.

Dočim je govoril, je gospod Pyguris bliskovito premislil svoj položaj:

„Bogme ... lahko bi priznal! Da, najboljšje je priznati; če ne vsega, vsaj nekaj ... Kdo ve naposled, kaj je s Schrat-tenom in Birbantinijem? Ni ju ... morebiti se jima je kaj pripetilo; v Carigradu in s Halilom je vse mogoče. In če se jima ni pripetilo nič, je še hujshe; potem ju ni, ker sta me sklenila ogoljufati za moj delež. Potem ne dobim od njiju ničesar ... Torej priznam! ... A kaj, če se spet pojavila? Gorje mi potem! ... Hm! ... Torej priznam samo nekaj; to, na primer, da je tujka pri Halilu, zamočim. Priznam pač toliko, da ugodim temu divjaku, ki vleče zdajle nož iz žepa, in da ne zaigram nagrade, ki sta mi jo obljubila onadva, ako se še kdaj vidimo ... Če ju najdem in bo vse v redu, jima prodam tegale in njegove tovariše — kakor bo bolj kazalo ... Na vse zadnje je kupčija izborna! ...“

To svoje preišljevanje je zaključil istočasno, kakor Dušan svoje kratko, a preteče razlaganje.

„Vaša kneževska milost!“ je izpregovoril z istim plahim in vekajočim glasom kakor prej — dasi je bil zdaj v resnici že popolnoma pomirjen. „Vaša milost! ... Usmilite se mojih ubogih črvičkov, mojih nepreskrbljenih otročičkov, in ne storite mi žalega ... Spravite tisto strašno orožje! ... Saj priznam — rad povem, kar mi je znane! Vse, kar vem, boste izvedeli ... Seveda upam in prosim, da se bo vaša milost spomnila ob svojem času ... da bi me bila Schrat-ten in Birbantini morebiti bogato nagradila, ako bi bil molčal ...“

Dušan je pokimal z glavo, čudeč se tej dobičkaželjnosti, ki ni odnehala niti v trenutku, ko je viselo življenje lakomnega Pygurisa zares na nitki.

„Govori!“ je dejal.

In v napeti pozornosti so se vsesale oči prijateljev v zvodnika.

Ta pa je nadaljeval:

„Kneževska milost naj mi izvoli verjeti: kolnem se pri Kristu in vseh svetnikih, da tujke ne poznam in ne vem, kje jo skrivata. Birbantinja poznam osebno; še pred par dnevi je prebival tu; naročil mi je, da naj ga poiščem danes, češ, da mi bo vrnil par funtov, ki mi jih dolguje, goljuj nepošteni. In zdaj ga ni... Gotovo jo je popihal, da mu ni treba šteti denarja. Verjemite mi, kneževska milost, sam bi ga rad našel; in namesto da mi pretlite, bi me lahko pomilovali, ker sem skoraj nesrečnejši od vas... Le premislite, kako težko bom pogrešal jaz kot rodbinski oče

„Zadošča ti naj, če pravim, da bova molčala.“

Pyguris je zatisnil oči, da prikrije zlobno iskro, ki se je zasvetila v njegovem pogledu.

„Dobro,“ je dejal s hinavsko ponižnostjo. „Vaša milost ve, da mi je njeno zagotovilo kakor suho zlato... Brezvestni von Schratten stanuje v isti hiši kakor Olimpia Montebello.“

„Tam!“

Ivan in Dušan sta se spogledala z začudenjem in bolestjo. Torej sta bila že v njegovi bližini! — Morda ju je ločila le tenka stena od lopova in njegove žrtve,

Tovariši pred hišnimi vrati so postajali že nestrpni; toda vsem se je razjasnil obraz, ko so zapazili po obličjih Dušana in Ivana, da sta morala doživeti nekaj posebnega.

Dušan se je obrnil k Marku, rekoč mu po srbsko:

„Pazi dobro na tega lopova; ako bi hotel pobegniti, zabrani mu — kakorkoli! Glej samo, da ga ne zadaviš popolnoma.“

„Ne bom ga, Dušane — kakor bi ga rad.“

„E! Pa kaj se ti je tako zameril?“

„Poglej mu roko! Ali vidiš, da ima obvezano? To sem ga jaz sinoči.“

„Mari je bil med onimi?“ je vzkliknil Dušan.

„Bil je; prav dobro se ga spominjam.“

„Ne misli na to; a pazi nanj tem bolj.“

Tudi „trojni sporazum“ je popraševal z veliko radovednostjo, kaj so opravili. Dušan je povedal, da so izvedeli za Schrattena, in pokazal ovoj von Schrattenevega pisma, knjižico s šifrirnim ključem in pismo, ki ga je upal razvozlati z njegovo pomočjo.

„To pismo vam zdaj ne bo več mnogo koristilo,“ je menil poročnik Wheeler. „Stavil bi, da ne obsega drugega kakor njegov naslov, ki ga zdaj itak poznate. Ali znate dešifrirati?“

„Nikoli še nisem imel prilike, uriti se v takšnih diplomatskih umetnostih, toda upam, da se mi posreči.“

„Potem dajte rajši meni: jaz poznam nekoliko to reč.“

Jurišić je bil rad pri volji.

„Ako nas hočete počakati,“ je dejal, „se lahko med tem pokratkočasite s tem delom. Mi gremo zdaj naravnost k Nemcu, da ga dvignemo iz gnezda. Ampak tu nas menda ne boste čakali?“

„Spremimo vas, kakor daleč bo pametno,“ je rekel Estournelle. „Najboljše bo, če se ustavimo mi trije v zadnji kavarni pred hišo, kamor ste namenjeni; ostali, razen tistih, ki pojdejo k Nemcu, pa se porazdele vmes, da bomo kljub temu še v zvezi in si lahko priskočimo, ako bi se kaj zgodilo.“

„Kaj se hoče zgoditi!“ se je zasmel Dušan vročično in pogledal Estournella tako temno, da se je Francoz zdrznil in zahvalil Boga, da ni on predmet tega besnega sovraštva. „Da ga le zagledam — za vse ostalo sem brez skrbi.“

Po tem razgovoru so se odpravili.

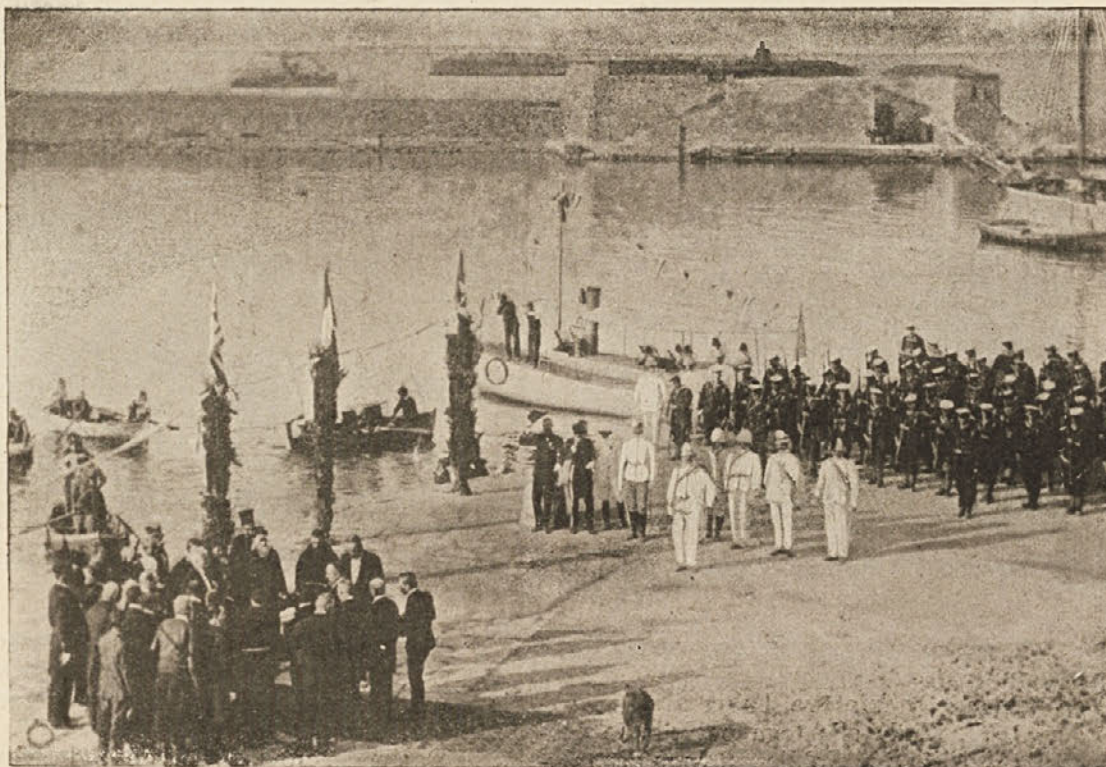
Wheeler je listal spotoma po knjižici, ki sta jo bila našla naša prijatelja pri Birbantiniji. In pol s smehom, pol z ogorčenjem je začel stresati glavo, mrmraje:

„Kaj vidim?... Rekel bi, da je to enak „šifrirni ključ“ kakor se ga poslužuje diplomacija neke države; seveda... tu je vendar vse polno okrajšav za brzjavke, ki jih trgovec z dekleti nima v kaj porabiti. Hahaha! Diplomate in lopovi — pa isti šifrirani ključ... ne ne, to ni mogoče! Niti na Turškem ni mogoče tak škandal. Kje ga je ukradel, nepridiprav?...“

O, ko bi bil vedel dobri poročnik Wheeler, kaj je vse mogoče na svetu!

Kreniva zdaj, dragi čitatelj, nekoliko v stran in spomni se Olimpije Montebello.

Ko sta odšla Ivan in Dušan po tistem važnem razgovoru s srdito galatsko kurti-

Kreta — grška last: Poveljnik mednarodne posadke izroči v glavnem mestu Kaneji otok Kreto slovesno grškim oblastnijam.

svoj „izgubljeni“ denar, ako je lopov res odnesel pete...“

„Pa von Schrattena?“

„Njega poznam samo po videzu. Govoril sem z njim komaj pet besedi, ko sem šel enkrat k njemu po naročilu Birbantinja...“

„K njemu ste šli!“ Ivan je planil kvišku. „Torej veste, kje stanuje?“ je kriknil z razburjenim glasom.

„Kaj ne bi vedel?“ je rekel zviti Grk z nedolžnejšim obzom. Zdaj je bilo v resnici brez pomena, prikrivati von Schrattenevo stanovanje: saj je bil našel njegovo gnezdo prav tako prazno kakor Birbantinijevo. „Seveda vem, kje stanuje ta ničvrednež... In če se vaša grofovka milost zanima zanj, ji prav lahko postrežem z naslovom.“

„Govorite torej!“ sta vzkliknila Ivan in Dušan obadva hkrati. Ob čuvstvu, da utegneta morda že čez par ur držati njega, ki ga iščeta, se ju je bila polastila neizrekljiva razburjenost.

„Ali mi zastavita vajini milosti častno besedo, da z ničemer ne omenita Schrattenu in — ako ga najdeti — Birbantiniju, da sem vaju spravil na njegovo sled?“

„Častne besede tebi ne bom zastavil,“ je dejal Dušan z neprikritim zaničevanjem.

uboge Jerice! Ah, če bi bila vedela to že prvi dan, ali če bi bila že prvi dan tako pametna in poprašala Pygurisa... Nedomno bi mu z nekoliko spretnostjo lahko že takrat odkupila njegovo skrivnost! In Jerica bi bila danes prosta!

Dušan se je udaril po čelu, kesaje se svoje prevelike opreznosti.

Toda bilo je prepozno in čas ni dopuščal, ubijati si glavo s tem, kar bi lahko bilo.

„In vi vztrajate, da niste videli pri njem nobene ženske?“ je prašal Dušan Jurišić po kratkem premolku.

„Nobene!“ je izjavil Pyguris s svečanim glasom in pogledal Dušana tako otroško nedolžno, da mu je v resnici verjel.

„Nobene!“ je ponovil Ivan zamolklo.

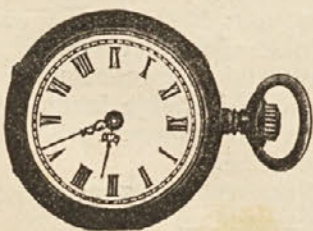
„Dobro! Pojdimo...“ je velel Dušan.

„Kam?“ Grk je zazijal z dobro hlinjenim izrazom groze.

„No, kam? K Schrattenu seveda! Ti nam boš kazal pot.“

„Moj Bog!“ Pyguris je zvil roke nad glavo. „Vaša milost naj pomisli na moje uboge otročičke! Von Schratten je zmožen, da me ustrelji na mestu, ako vidi, da sem domenjen z vami...“

Toda Grkove prošnje so bile zaman; kljub svojemu tarnanju, ki se dolgo ni hotelo umiriti, je moral z njima.

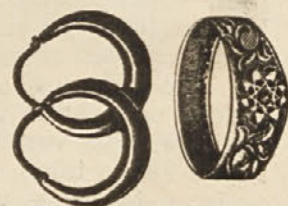

Priporočamo domačo tvrdko **H. Suttner,** ki je največja, domača tvrdka

te vrste na slovanskem jugu. Kdor potrebuje uro, verižico, uhane, prstan itd., naj piše po cenik. Velik bogato ilustrovan cenik dobi vsakdo zastonj in poštnine prosto. Pišite po dopisnici: H. Suttner v Ljubljani 5, Mestni trg števil. 25.

Nizke cene!

Postrežba solidna in točna.

zato, se je polastil Olimpije silen nemir. Misel, da je zagotovila nezvestemu in tatarskemu Birbantiniju zaslužen kazni, ji ni dala več pokoja. Še tisti večer je dozorel v njeni glavi sklep, poiskati drugo jutro sled naših prijateljev in opazovati njih početje, dokler ne napoči srečna minuta, ko bo lahko gledala z lastnimi očmi, kako padajo obljubljeni batine maščevanja po hrbtu njenega malopridnega rojaka.

Upala je, da ji bo mogoče izpregovoriti z Ivanom in Dušanom ter jima povedati, da je pripravljena služiti njunim namenom tudi še nadalje — pripravljena storiti vse, vse, karkoli je v stanu škoditi Birbantiniju in njegovemu pajdašu.

85 letni prostovoljec v turški armadi: Djemil paša, bivši guverner v Bagdadu, ki je stopil v perski prostovoljski zbor kot navaden vojak, da bi se boril za domovino.

Takrat pa je stopil v njeno sobo von Schratten; začel se je viharni razgovor, ki smo ga opisali in ki se je končal s strahovitim porazom junaškega Nemca. Povedali smo, kako je sklenil hrabri mož spričo svojega neuspeha umoriti Olimpijo Montebello, ki jo je sumničil zavezništva s svojimi nasledovalci.

Ko pa je odprl zopet njena vrata, je našel sobo prazno.

(Dalje prihl.)

Vidov dan.

Napočil je dan, po katerem je hrepenel stoletja ves jugoslovanski narod. L. 1389, dne 15. junija — na Sv. Vida dan je podlegla na Kosovem polju srbska vojska Turkom pod sultanom Muradom I., poginilo je srbsko carstvo, poginil je car Lazar in junak Miloš Obilić — krvavi konec srbske sile je usodno izpremenil ves poznejši razvoj jugoslovanske zgodovine. Da ni zadela srbskega carstva ta katastrofa, bi stal danes jugoslovanski narod edin in spoštovan med prvimi v Evropi; tako pa nas je tlačila razkosane stoinstoletna tema suženjstva in zatiranja. Toda spomin na Kosovo ni ugasnil; Vidovo je ostalo v ustih naroda in v hrepenenju njegovih junaških pesmi kakor vlameneč klic po osveti, neuglušljivo memento osvobojenja. Posebno v Srbiji je bil

Vidov dan vse čase praznik narodne žalosti in narodnega upanja v svetlo bodočnost; na Vidovo so se prirejale zbirke za narodne namene, in vsak, tudi najrevnejši in najponižnejši je položil ta dan svoj dar na žrtvenik domovine. Ta velika požrtvovalnost in velika volja naših srbskih bratov je rodila naposled veliki uspeh: dne 23. in 24. oktobra lanskega leta je strl na istem Kosovem srbski meč moč in silo turškega carstva za vse večne čase; Kosovo je bilo maščevano in naši tlačeni bratje osvobojeni — kar je za nas vse nepreglednega pomena. In letos, ko bomo obhajali dne 15. junija zopet sv. Vida dan, ga bomo praznovali z radostjo — praznovali z žrtvovanjem, ki se ga moramo udeležiti tudi mi Slovenci; saj nam je dalo osvobojenje Kosova rešilno zavest, da smo tudi mi nerazdružljivo del jugoslovanske celote. Mi smo predstraža Jugoslovanstva proti napadajočemu Nemstvu; zato je sveta dolžnost vsakega Slovenca, ki se zaveda svoje jugoslovanske narodnosti, da žrtvuje odslej vsako leto svoj Vidov dar v namen naših narodnoobrambnih društev. Naj bi ne bilo med nami nobenega, ki pozabi proslaviti na ta način naš skupni in slavni jugoslovanski god.

Slovenci! Na dan 15. junija žrtvujte letos in vsako leto po svojih močeh v narodne obrambne namene, od prvega do zadnjega sleherni svoj Vidov dar!

Malinov sok in oceda.

Razpošiljalnica na debelo zajamčeno pristnega malinovca in ocede po najnižji ceni. L. Rogelj Vrhnika pri Ljubljani.

Na znanje!

Današnja številka je zadnja, katero prejmejo oni naročniki, ki na naš drugi opomin niso oposlali naročnine. Nekateri ljudje res mislijo, da lahko list kar zastoj pošljamo, kakor bi nam pošta dajala znamke zastoj, ne glede, da tudi papir in vse drugo stane ogromno denarja. Naročnina stane na mesec samo 70 v in kdor drugače ne more, lahko teh 70 v pošlje vsak mesec po čeku, ki mu ga pošljemo.

Naročnikom, ki jim poteče naročnina s 1. junijem smo priložili danes poštne položnice in prosimo, da isto obnovijo, kar najhitreje.

Opozarjamo na današnje listnico upravnitstva in prosimo, da se naši p. n. naročniki blagohotno na njo ozirajo. S tem nam zelo olahkajo delo v upravi, in preprečijo pomote, ki se prav lahko pripetijo v naslovniku, ki šteje nad 7000 imen.

POZOR! ■ ■ ■ ■ ■ POZOR
50.000 parov čevljev
4 pari za K 850.

Zaradi poloma nekaterih tovarov sem dobil nalogo, da prodam veliko partijo čevljev pod nabavno ceno. Prodajam vsakomur dva para moških in dva para ženskih čevljev na zavezavo, elegantne oblike, iz črne ali rujavavega usnja, z močnimi podplati, podšivani. Velikost po številkah. — Štirje pari stanejo **samo 850 kron.**

I. Gelb, ekspedicijska hiša
Novi Sandec številka 88.
Dovoljena zamena ali pa se vrne denar.

Ržena sladna kava
iz gorske rži

se pošilja po povzetju v zavojih po 5 kg franko za K 375 z dodatkom lepih platnenih brisač, robcev itd. iz tovarne

Fran Sax
Maslovedy pri Smiřitz (Češko).

— Prosimo, poskusite!

Pozor!

Kdor hoče priti pomeni v Ameriko, naj se obrne zaupno name, vsakemu dam natančno pojasnilo.

A. Gruden,
Bremerhafen, Bahnhofstraße 21/11.

Dekle, 20 do 24 let, staro, zdravo, močno, ki ima veselje do kuhinje, sprejme za dobro plačilo v letno službo **Karolina Schwarschnig,** veleposestnica v Majšpergu pri Ptujski gori pri Ptuj.

Otvoritev gostilne!
Slavnemu občinstvu se v ljubeznivo naznanja, da se je otvorila v Ljubljani

nova gostilna
na Rimski cesti 11.

Točijo se pristna istrska, dalmatinska, furlanska in goriska vina. Dobi se tudi Vehrmut in marsala. Vsa vina so od najbolj zanesljivih vinogradnikov kupljena. Od 5 litrov naprej nižje cene. Za mnogobrojen obisk se priporoča

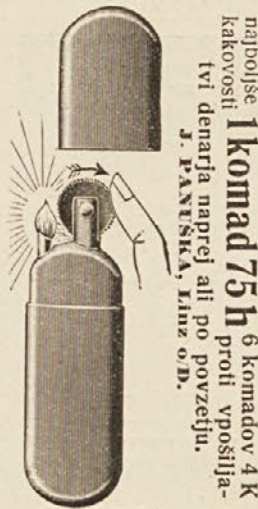
Leonardo Galante.

!! 500 kron !!

Vam plačam, če ne odpravi v treh dneh brez bolečin moje korenine uničujoče **Riamazilo** Vaša kurja očesa, bradovce in otiščaje. Cena lončev z jamstvom 1 K, **Kemeny, Košice (Kaschau)**
Postfach 12/44 Ogrsko.

Vino in brinje:
Ivan Gržinič,
Kum, pošta Roč, priporoča svojo zalogo vina in brinja. Cena zajamčeno pristnega vina 42 K za 100 litrov.

Ognjilo

najboljše kakovosti I komad 75 h 6 komadov 4 K proti vposiljanju tvi denarja naprej ali po povzetju. J. PANUŠKA, Linz o. D.

Krojaški pomočnik se takoj sprejme v stalno delo. Kdor ima veselje se še kaj priučiti ter dalj časa ostati, naj piše ali se osebno zgleda. F. Kiso-var, krojaški mojster, Hoče pri Mariboru. Tam se sprejme tudi krojaški učenc.

Najboljše

sredstvo zoper stenicice in drugim mrčesom je **„Morana“**

„Morana“ uničuje temo ljiho stenicice in njihovo zalego. Naroča se pri **M. Skrinjar, Trst, Via Ferriera 37/I.** 200 gramov stane 1 K. Pri večjih naročilih popust, trgovcem rabat.

Proda se lepo, prav rodovito posestvo,

ležeče 10 minut od trga in železniške postaje Zalec v Savinjski dolini, obstoječe iz enonadstropne hiše, primerne za penzioniste, pa tudi pripravne za trgovino, gostilno itd. Hlevi so zidani in obokani. Zemljišča je 12 oral in obstoji iz njiv, hmeljnikov, travnikov in gozdov ter leži, razen gozda, vse na ravni. Oglasite se pri g. Lovro Sah., nadučitelj na Teharjih, Štajersko.

Berite in strmite!

! Nezaslišano !

600 komadov za samo 375 K, krasna pozlačena 36 ur natančno ideoča anker ura z verižico. Garancija 3 leta, 1 moderna svilen kravat za gospode, 3 fini žepni robci, 1 prslan za gospode z imit. žlahtnim kamnom, 1 cevka za smodke iz morske pene, 1 eleg. broška za dame (novost), 1 krasno žepno ogledalce, 1 usnjata denarnica, 1 žepni nožič, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double zlato s patentnim zapiralom, 1 srčan album za slike z 36 slikami, najlepših na svetu, 5 kaljivih predmetov, velika veselost za mlado in staro, 1 povsod potreben spisovnik za pisma, 20 pisalnih predmetov in še 500 različnih predmetov, ki so potrebni v vsaki hiši. Vse skupaj z uro, ki je sama že vredna tega denarja za 375 K. Pošilja se po poštne povzetju dunajska razpošiljalnica F. Windisch, Krakov št. W/51 NB. Za neugajajoče denar nazaj.

Mazilo za las

varstv. znamka Netopir napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali pa v trafikki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.

Za gotovost se jamči.

Zadostuje samo ena steklenica.

Spričevala na razpolago.

Izobraženi mladenič

kot samouk več vseh jugoslovanskih in ruskega jezika in precej nemščine išče stalne službe na Slovenskem. Ima tudi nekaj prakse iz elektrotehnike. Pisma pod „Slavjan“ na upravo tega lista.

POZOR!

80000!
parov čevljev
4 pari čevljev za le **K 850.**

Zaradi plačilnih težkoč mi je naročilo več velikih tovarov, da poprodam velik del čevljev globoko pod izdelovalno ceno. Prodajam torej zaradi tega vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, z zbitimi podplati, rujavo usnje ali črno, jako elegantna najnovejša fasona, velikost lt Nr. cm. Vsi 4 pari stanejo le K 850. Razpošiljatev po povzetju. **D. Wulkan, Krakov (Avstr.) Isaka 3.—62.** zamena dopustna, tudi denar nazaj.

Iščem kompanjona

za večjo trgovino na deželi. Ima naj dobro trgovsko izpričevalo in vsaj par tisoč kron. Ponudbe na upravnitstvo „Slovenskega Ilustrov. Tednika“.

Cenike, brošure, natisne elegantno in okusno ter najceneje **Učiteljska tiskarna** v Ljubljani.

Listnica upravnštva.

Prošnja do vseh naših p. n. naročnikov.

Da se izognemo mi in naročniki sitnosti in pomotam, prosimo da upoštevajo naši p. n. naročniki sledeča navodila:

1.) Pri obnovitvi naročnine naj se rabi vedno položnica, katero položimo pravočasno vsakemu naročniku neposredno pred potekom naročnine. Položnice so namreč v našo lažjo orientacijo zaznamovane. Na položnico ali nakaznico naj se vedno prilepi naslov, ki se ga izreže iz ovitka, pod katerim dobiva naročnik list. To ne stane nič, nam pa je delo zelo olahkočeno, ker s tem vidimo, ali je naslov tiskan ali pisan in katero številko ima. (Nekateri naročniki še nimajo naslovnih števil in nam je zato tak prilepljen naslov še bolj dobrodošel.) Mnogi naročniki zapišejo samo svoje ime, ne da bi navedli pošto. Pri tem pa še oddajo denar pri kaki sosedni pošti. S tem se zelo otežkoči poslovanje v upravi. S prilepljenjem naslova na položnico ali nakaznico pa je izključena vsaka pomota.

2.) Kdor pošlje denar za novega naročnika, naj na položnico ali nakaznico napiše popoln naslov dotičnika in dan, od katerega dneva naj dobiva list, zraven pa navedi v oklepaju (nov). To nam popolnoma zadostuje in ni treba niti pisma niti dopisnice.

3.) Ako dobi kdo po dva izvoda, a je naročil samo enega, naj nam vpošlje oba ovoja, pod katerima je dobil list in pomoto se takoj popravi. Pošlje se lahko v nezaprtem ovitku kot tiskovina za 3 vin.

4.) Tu in tam se pa zgodi, da ta ali oni naročnik ne dobi katere številke. Mi odpošljemo redno vsakemu, kdor ima plačano naročnino, in nismo tega nerednega prejemanja lista prav nič krivi. Vzrok je na pošti in naj dotičnik najprej reklamira pri domači pošti. Ako je prišel list na druge naročnike, moral je priti tudi za dotičnega. — Reklamacije se morajo oddati odprte na pošto, ter so poštne proste.

5.) Kdor spremeni svoj naslov, naj vedno poleg novega navede tudi prejšnji naslov, oziroma naj iz ovitka izreže naslov sam popravi in nam ga vpošlje.

DOBER SVET

mladim materam. Učinkujoče sredstvo, ki pospešuje pri doječih ženah tvorbo mleka, ki tudi ugodno vpliva na njega kakovost, da se zaradi tega dojenčki normalno razvijajo, je po zdravnikih najbolje priporočeni „GALE-GOL“. Vpliva ugodno na množino in kakovost mleka. Mleko se pomnoži za 33 do 50%. Dojenčki pridobivajo na teži praviloma in se razvijajo izvrstno. — Ima prijeten okus in se rad topi v vseh tekočinah ter zadošča ena pušica za 20 dni. — Cena 3 K. — Glavna zaloga v lekarni B. Fragner, Praga III., vogal Nerudove ulice. — Zaloga v lekarnah. Kjer se ne dobiva, se pošilja po pošti proti vposlatvi K 3 70 za eno pušico, K 6 72 za dve pušici, K 9 72 za tri pušice, K 12— za štiri pušice franko

Nič lažjega ni, nego z dobro kavno primesjo napraviti dobro kavo. To potrdijo lahko vse one gospodinje, ki pripravljajo kavo s Kolinsko kavno primesjo. Kava, kateri je pridejana Kolinska kavna primes, ima izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo, torej vse dobre lastnosti, ki jih moremo od kave zahtevati. Obenem je tudi pristno domače blago. Zato jo vse naše gospodinje najraje kupujejo. Pri nakupovanju je treba strogo paziti na varšveno znamko „Sokol“, ker le s to varšveno znamko je res pristna Kolinska kavna primes.

Steckenpferd-lilijinomlečno mlieh

prej ko slej neutrarno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Gospodarstvo. Veliki državnik Benjamin Franklin je rekel: „Življenska policia je najcenejši in najgotovjši način za preskrbljenje, s katero je za starost, kakor tudi za družino vsestransko najbolje preskrbljeno. Neumevno je, da ljudje tolikanj skrbe za zavarovanje hiš, premičnin in raznega blaga ter pri tem popolnoma opuščajo zavarovanje svojega življenja, kakor bi življenje, ki je vendar bolj ogroženo in podvrženo večjim nevarnostim, ne bilo brez dvoma za obstanek družin najvažnejše in najdragoceneje.“ Kot najkulantnejšo in najcenejšo zavarovalnico priporočamo slovansko banko „Slavije“, ki ima najraznovrstnejše načine za vsakršna zavarovanja ter razdeljuje ves svoj čisti dobiček zavarovancem. Cenike razpošilja in daje pojasnila drage volje generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Srajca je srajca, trdijo nekateri. Pa vendar ni vseno, kako srajco nosite. Posebno po leti, ko se potite, morate paziti, da boste imeli perilo dobrega kroja in iz zdrave tkanine. Najboljše perilo vsake vrste dobite pri Prvi spodnještajerski razpošiljalnici I. N. Šoštaric v Mariboru, Gosposka ul. št. 5. V zalogi so vedno vse vrste, ker ima I. N. Šoštaric tudi lastno izdelovalnico. Moške srajce stanejo iz dobrega cefira prve vrste K 2'40, druge vrste K 2'80, iz zelo finega blaga, prsa iz pralne svile prve vrste K 3'20, druge vrste K 3'60, tretje vrste K 4'— . Kdor naroči tri srajce, jih dobi poštne prosto, pri 6 komadih pa še 10 odstotkov popusta. Za neugajajoče se vrne denar ali pa se blago zamenja.

Kupujte pridno srečke „Splošnega ženskega društva“ v korist slovenskih umetnikov. 200 krasnih dobitkov, slik domačih slikarjev. Srečka à 1 K.

Pridobivajte nove naročnike!

Ogrič, Ljubljana, Židovska ulica 7

brivec, frizer in gledališki masker. ::

Higijenično urejena brivnica, moderna lasničarska delavnica, umetno pletenje las, gledališko maskiranje, izdelovanje gledaliških in izdelovanje uličnih lasulj, prodaja lasničarskih del.

Postrežba točna! Cene nizke!

Proda se posestvo

s praktično urejenim gospodarskim poslopjem in 15 oralov skupnega zemljišča. Ceno pove in dotična pojasnila daje Jožef Bregar pd. Novak, vas Komen, pošta Tinje na Koroškem.

NESTLÉ-JEVA
moka za otroke
Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodec.
Vsebuje pravo planinsko mleko.
Škatlja K 1 80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Poskušnje Nestléjeve moke za otroke se dobivajo popolnoma zastoj pri Henri Nestlé, Dunaj I., Biberstrasse 82.

Kako postaneš zdrav?

Uči naša 64 strani obsegajoča ilustrovana gratis-knjiga.

Priporočamo torej vsakemu bolniku, zlasti pa takim, ki trpe na nervoziteti, neurasteniji, protinu, bolečinah v križu in glavi, želodec in črevesih, srčnih slabostih, otrpnjenju itd., slabostih sploh, da se takoj obrnejo na naš zdravniški zavod. Vsakdo dobi takoj našo zgoraj omenjeno brošuro v zaprtem kuvertu zastoj in poštne prosto.

Elektro-Vitalizer, zdravniški zavod
Budapest VI. Andrassy-ut 27.

Nova, stara vina in droženko lastnega pridelka prodaja Fr. Ferline v Smarju pri Jelšah.

Knjigoveznica A. Feldstein v Ljubljani, Radeckega cesta št. 12 se toplo priporoča.

L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti. Naprodaj samo pri

Juliji Štor, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tenis-čevlji.

12-50 K cena 16-50 K.

KMETSKA POSOJILNICA

obrestuje hranilne vloge po

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

4^{3/4}%

Popolnoma varno naložen denar.

LJUBLJANSKE OKOLICE

v Ljubljani, brez vsakršnega odbitka.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.